

Alajärven elinkeino-ohjelma 2016

26.1.2015

Alajärven kaupunki // *Kotipaikkakunta.*

www.alajarvi.fi

Taustaa

Elinkeino-ohjelman laatimisen pohjana on Alajärven kaupungin strategia 2013-2016 ja Alajärven seudun elinkeinostrategia 2013. Asiakirja tulee olemaan pohjana kaupungin omille elinkeinollisille päätöksille ja ohjeellinen paikkakunnan muulle elinkeinoelämälle.

Alajärven kaupunginhallituksen alainen toimikunta, elinkeinoneuvottelukunta on käynnistänyt kokouksessaan 10.12.2013 Alajärven elinkeino-ohjelma 2016 valmistelun. Aikaisemmin laadittujen elinkeinostrategioiden sijaan tällä kertaa päädyttiin valmistelevaan elinkeino-ohjelmaa, koska tällä tavoin pystytään toteuttamaan kaupungin linjauksia. Asiakirjaa on käsitelty vuoden 2014 aikana neljässä (4) elinkeinoneuvottelukunnan kokouksessa. Elinkeinoneuvottelukunnan valmistelun lisäksi elinkeino-ohjelma on ollut lausunnolla valtuustoryhmien puheenjohtajistolla, kaupungin johtoryhmällä, Alajärven ja Lehtimäen yrittäjien hallituksilla sekä Alajärven maataloustuottajien johtokunnalla.

Elinkeino-ohjelman valmistelutyöstä ovat vastanneet Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy:stä yrityspalvelupäällikkö Jouko Etula ja kaupungin maaseututoimenjohtaja Jukka Kuoppala. Ohjelmassa kaupungin visio on avattu elinkeinotoiminnan näkökulmasta ottaen huomioon myös mission läpileikkaavat teemat, asukkaiden hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen. Edellisen pohjalta on työstetty alla olevan mukaisesti elinkeino-ohjelman ”strategiset päämäärät”, ”kriittiset menestystekijät” ja ”strategiset toimenpiteet”.

Alajärven kaupungin missio

Alajärven kaupunki järjestää kuntapalvelut edistämällä asukkaidensa hyvinvointia ja alueen kestävä kehitystä.

Alajärven kaupungin visio 2020

Alajärven kaupunki on itäisen Etelä-Pohjanmaan vetovoimainen ja maakuntarajat ylittävä monipuolisen elinkeino- ja koulutustoiminnan ja palveluiden kaupunkikeskus.

Elinkeino-ohjelman strategiset päämäärät

Elinkeino-ohjelman viisi (5) strategista päämäärää ovat:

1. Turvallisuus ja viihtyisä elinympäristö

Paikkakunnan asukkaille on tärkeää turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, joita maaseutumainen elinympäristö ei itsessään takaa, vaan ne vaativat suunnitelmallisia ja pitkäjänteisiä toimia niin asuin-, työ-, yritys-, koulu-, harraste- ja liikenneympäristöissä.

Turvallisuus ja viihtyisyys lähtevät suurelta osin alueen asukkaista ja yrityksistä, jokaisella on oma tärkeä mahdollisuutensa vaikuttaa asiaan. Ratkaisevaa asiassa on kaupunkisuunnittelu, jossa määrätietoisella tekemisellä ja suunnitelmien toteutuksella koko paikkakunta huomioiden, saadaan aikaiseksi toimiva kokonaisuus.

2. Elinvoimaiset kylät ja kaupunkikeskusta

Alajärvi on pinta-alaltaan melko laaja paikkakunta, jonka elinvoima koostuu vahvoista kylistä ja vireästä kaupunkikeskustasta sekä niissä toimivista yrityksistä ja niiden asukkaista.

Huomioitavaa on, että kylien elinvoima tulee hyvinkin erilaisista asioista. Osassa kylissä on erittäin vahvaa teollisuutta, toisissa taas maa- ja metsätalouden rooli on merkittävä ja joidenkin kylien vetovoimaa täydentää kauppa sekä koulu.

Alajärven kaupunkikeskustaa on viime vuosina rakennettu entistä kaupunkimaisemmaksi, mittavat katutyöt, uimahallin rakentaminen ja yritysten omat investoinnit ovat lisänneet merkittävästi paikkakunnan vetovoimaisuutta ja vireyttä.

Yrittämisen edellytykset ja työnsaanti sekä asumisen ja vapaa-ajan mahdollisuudet luovat pohjan elinvoiman jatkuvuudelle. Jatkuvuus varmistetaan kaavoituksen ajantasaisuudella ja ennakoivuudella sekä kaupungin kaavoituksen riittävällä resursoinnilla. Lopullisen silauksen jatkuvuuden toteutukselle antaa koko paikkakunnan kattava, hyväkuntoinen ja toimiva infrastruktuuri.

3. Ennakkoluuloton yrittäjyys

Ennakkoluuloton yrittäjyys lähtee yrittäjistä itsestään ja erityisesti heidän ominaisuuksistaan. Tällaiset yrittäjät toimivat suunnannäyttäjinä ja he ovat merkittävästi edistämässä alueen yritystoiminnan kasvua.

Toteutuakseen ennakkoluulottomat yrityssuunnitelmat vaativat usein kumppanuuksia, asiantuntijapalveluita ja erilaisia yritystoiminnan ratkaisuja. Toimintaa tukeva ympäristö sekä kaupungin tulevaisuutta ennakoiva päätöksenteko ja toiminta ovat ratkaisevassa asemassa ennakkoluulottomien yrittäjäsuunnitelmien onnistumisessa.

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata tuleville sukupolville yhtä hyvät tai paremmat toimintamahdollisuudet kuin nykyisillä sukupolvilla on. Tähän päästään niin, että ympäristö ja talous otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

Alueen yritykset huomioivat kestävän kehityksen jokapäiväisessä toiminnassaan luoden itsestään positiivisen kuvan vahvistaen imagoaan ja saaden samalla kilpailuetua.

Toimintatapojen muuttaminen kestävästä kehityksestä tukeviksi ei aina vaadi suuria investointeja. Usein pienillä teoilla, kuten säästämällä vettä ja energiaa sekä lajittelemalla jätteet päästään hyvään lopputulokseen.

Maaseudun ja paikallistalouden merkitys kasvaa siirryttäessä kestävän kehityksen ja biotalouden suuntaan. Luonnon resurssien älykäs hyödyntäminen ja käyttö ovat alueemme vahvuuksia. Esimerkkinä ovat metsä- ja lähien energia, lähiruoka sekä luontoympäristö. Vahvuuksia tukevat perinteet, monipuolinen osaaminen ja jatkuva kehitystyö.

4. Monipuoliset kaupan ja vapaa-ajan palvelut (sis. matkailu)

Alajärvi on lähialueensa palvelukeskus, jossa on monipuoliset kaupan ja vapaa-ajan palvelut, joita täydentää erikoistunut matkailuala. Kaupungin keskustan vahva kaupanala on parhaillaan melkoisessa murroksessa. Alan viimeaikaiset ratkaisut ovat tuoneet ja tulevat ratkaisut tuovat jatkossakin muutoksia kaupan palvelujen tuottamisessa.

Kaupungin viimeaikaiset satsaukset infrastruktuuriin ja vapaa-ajanpalveluihin ovat antaneet uusia mahdollisuuksia kaupanalalle ja yrityspohjalta toteutettavien vapaa-ajanpalvelujen tuottamiselle. Yhdistykset, urheiluseurat vastaavat tulevaisuudessakin suurimmasta osasta vapaa-aika- ja harrastustoiminnasta. Alueen luonto antaa erittäin hyvät toimintaedellytykset vapaa-aikapalveluiden kehittymiselle.

Matkailuala ei ole ollut Alajärvellä määrällisesti suurta, mutta erityisesti alan erikoistuneet vierailukohteet tarjoavat matkailijoille mielenkiintoisia elämyksiä. Toisaalta matkailulla ja sen näkyvyydellä on iso merkitys paikkakunnan imagon muodostuksen ja tunnettavuuden kannalta. Yritysyhteistyö ja maakunnallisen matkailuyhteistyön toimivuus sekä lähialueen uudet toimintamuodot ovat tärkeitä paikkakunnan matkailuelinkeinon tulevaisuudelle.

5. Avoin ja innostava ilmapiiri

Elinkeinoelämän kehittäminen on ”joukkuepeli”, joka vaatii kehittyäkseen avointa ja innostavaa ilmapiiriä. Kehitystoiminta vaatii uutta ajattelua nykyisiin toimintatapoihin ja uusia toimintamalleja kehitystyöhön. Tämä elinkeinostrategian sijaan valmisteltava elinkeino-ohjelma onkin hyvä avaus uudelle tekemiselle ja nyt voidaankin kyseenalaistaa ja muuttaa aikaisemmin hyvinkin toimineet työskentely- ja toimintatavat vastaamaan nykyisiin ja tuleviin haasteisiin.

Elinkeino-ohjelman kriittiset menestystekijät

Viiden strategisen päämäärän kriittiset menestystekijät ovat seuraavasti:

1. Turvallisuus ja viihtyisä elinympäristö

- kaavoituksen suunnitelmallisuus
- raakamaan saanti
- liikenneturvallisuus
- yleisten alueiden siisteys ja kunto

2. Elinvoimaiset kylät ja kaupunkikeskusta

- yritystoiminnan sijoittuminen
- tiestön ajantasaisuus ja kunto
- nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet

3. Ennakkoluuloton yrittäjyys

- Kehittämiskeskus Hoiskontie 25
- kaupungin elinkeinopoliittiset investoinnit ja rahoitusratkaisut
- yritystoiminnan uudet ratkaisut
- uusiutuvat luonnonvarat

4. Monipuoliset kaupan ja vapaa-ajan palvelut (sis. matkailu)

- kaupunkitasoinen palvelutarjonta
- palvelujen suunnitelmallisuus ja saavutettavuus
- eri osapuolia hyödyntävä yhteistyö ja tarjonta

5. Avoin ja innostava ilmapiiri

- elinkeinopolitiikan uudet toimintamallit
- yrittäjyyskasvatus
- asenneilmasto
- yhteinen näkemys tulevast

Elinkeino-ohjelman strategiset toimenpiteet

Käytännön tekeminen eli strategiset toimenpiteet on kirjattuna liitteiden taulukoihin.

Elinkeino-ohjelman päivitys ja seuranta

Strategisten toimenpiteiden päivitys ja seuranta tehdään elinkeinoneuvottelukunnassa. Tällä tavoin varmistetaan elinkeino-ohjelman vastaavan kulloinkin vallitsevaa tilannetta.

Alajärven elinkeino-ohjelman strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät ja strategiset toimenpiteet

Strateginen päämäärä	Kriittinen menestystekijä	Strateginen toimenpide
1. Turvallisuus ja viihtyisä elinympäristö		Ay=Alajärven Yrittäjät, Ly=Lehtimäen Yrittäjät, Am=Alajärven maataloustuottajat, K=Kaupunki, J=JPYP
- kaupunkisuunnittelu: liikenne sekä asumisen ja yritystoiminnan sijoittuminen	Kaavoituksen suunnitelmallisuus	Kaupungin kaavoitusresurssin riittävyyden turvaaminen (K) Kaavoituksen aikataulusuunnitelma ja priorisointi (K) Keskustan yleiskaavan valmistuminen v.2016 (K) Vapaiden teollisuustonttien luettelointi, esille saattaminen sekä markkinointi vuoden 2015 aikana (K & J)
	Raakamaan saanti	Suunnitelmallinen raakamaan hankinta (K)
	Liikenneturvallisuus	Koskenvarrentien kevyenliikenteenväylän rakentaminen (K) Alajärventien nopeusrajoituksen alentaminen (K) Liikenteenohjauksen ajantasaistaminen (opasteet yms.) (K) Lasten ja nuorten liikennekasvatus (K)
	Yleisten alueiden siisteys ja kunto	Yleisten alueiden nykytason säilyttäminen (K) Yrittäjät mukaan omien alueiden kunnossapitoon (Ay, Ly & Am)
2. Elinvoimaiset kylät ja kaupunkikeskusta		
- työpaikat ja asuminen	Yritystoiminnan sijoittuminen	Alan vetovoimaisuutta lisäävien ja palvelutarjontaa täydentävien yrityshankkeiden edistäminen (J)
	Tiestön ajantasaisuus ja kunto	Tiestön kunnossapidon nykytason säilyttäminen (K) Maantien nro 711 "(Menkijärventie)" kunnostussuunnitelman tekeminen (K)
	Nykyaikaiset tietoliikenneyhteydet	Markkinalähtöinen toimintatapa (Ay)

Strateginen päämäärä	Kriittinen menestystekijä	Strateginen toimenpide
3. Ennakkoluuloton yrittäjyys		Ay=Alajärven Yrittäjät, Ly=Lehtimäen Yrittäjät, Am=Alajärven maataloustuottajat, K=Kaupunki, J=JPYP
- edistetään yritystoiminnan kasvua - toiminta suunnannäyttäjänä - kestävä kehitys	Kehittämiskeskus Hoiskontie 25	JPYP:n toimintarahoituksen nykytason jatkuvuus (K) Kehittämishankkeiden kuntarahoituksen nykytaso (K) Järviseudun ammatti-instituutin kuntarahitus (K) Maakuntakorkeakoulun Alajärvi Kampuksen kuntarahitus (K) JPYP:n strategian toteuttaminen (K & J) ELY-keskuksen asiantuntijapalveluiden tarjonnasta tiedottaminen ja yrityscentän aktivoiminen (J) Julkisen yritysrahoitushaun aktivointi (J) Asiakastyytyväisyyden jälkitoimenpiteinä tehdään merkittävimpien toimenpiteiden jälkiseuranta puolen vuoden kuluessa toimenpiteen loppuunsaattamisesta (J) Maatalousyrittämisen edistäminen (K) Kehittämispäällikkö tekee vuoden aikana vähintään yhden vierailun jokaiseen osakasyritykseen (J) Kehittämispäällikkö on vastuuhenkilönä ja osa-aikaisena toteuttajana valituissa kehittämishankkeissa (J) Kehittämispäällikkö jatkaa panostusta yritysten pitkän tähtäimen suunnitteluun ja yritysten kansainvälisen yhteistyön sekä vientitoiminnan lisäämiseen ja uusien yritysten saamiseen mukaan kansainväliseen toimintaan (J) Verkostojen rakentaminen (J) Seudullisen kehittämis yhteistyön hoitaminen ostopalveluna (J)
	Kaupungin elinkeinopoliittiset investoinnit ja rahoitusratkaisut	Tapauskohtaisesti valmius investointi- ja rahoitusratkaisuihin (K)
	Yritystoiminnan uudet ratkaisut	Kehittämishankkeiden tulosten hyödyntäminen (J)
	Uusiutuvat luonnonvarat	Metsätaloussuunnitelmien parempi toteuttaminen (K) Turvetuotannon nostopinta-alojen säilyttäminen (K) Tuulivoimaratkaisut (K) Ympäristöasioiden huomioiminen toiminnassa ja päätöksenteossa (Ay, Ly, Am, K & J)

Strateginen päämäärä	Kriittinen menestystekijä	Strateginen toimenpide
4. Monipuoliset kaupan ja vapaa-ajan palvelut (sis. matkailu)		Ay=Alajärven Yrittäjät, Ly=Lehtimäen Yrittäjät, Am=Alajärven maataloustuottajat, K=Kaupunki, J=JPYP
- kaupunkisuunnittelu - infrastruktuuri - yritysysteistyö	Kaupunkitasoinen palvelutarjonta	Monitoimihallin rakentaminen v.2018 (K) Asiakaslähtöisten toimeksiantojen valmistelu (J)
	Palvelujen suunnitelmallisuus ja saavutettavuus	Alan vetovoimaisuutta lisäävien ja palvelutarjontaa täydentävien yrityshankkeiden edistäminen (J)
	Eri osapuolia hyödyntävä yhteistyö ja tarjonta	Kolmannen sektorin hyödyntäminen (K) Yritysyhteistyö (Ay, Ly & Am) Kaupan kehittämisryhmän suunnitelmallinen toiminta (Ay & J)
5. Avoin ja innostava ilmapiiri		
- uutta ajattelua nykyisiin toimintatapoihin - uudet toimintamallit	Elinkeinopolitiikan uudet toimintamallit	Elinkeino-ohjelmatyö (K) Kunnittaiset ja vuosittaiset aamukahvitilaisuudet, joihin on kutsuttuna kaikki alueen yritykset (J) Aktiivinen yhteistyö alueen tilitoimistojen ja pankkien kanssa (ml. yhteistapaamiset), (J) Kuntapalveluiden uudet tuotantoratkaisut (Ay, Ly & K) Palvelustrategian päivitys (J) Julkiset hankinnat, yrittäjät ja maataloustuottajat mukaan kaupungin hankintaohjeen valmisteluun (Ay, Ly, Am & K) Osaava työvoima/ Työelämä 2020-hanke (Ay, Ly, Am, K & J)
	Yrittäjyyskasvatus	Yrittäjyyskasvatus, yrittäjien ja oppilaitosten yhteistyön kehittäminen (Ay, Ly, Am & K) Kummikouluhaaste (Ay, Ly & J)
	Asenneilmasto	Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen kaikilla osapuolilla (Ay, Ly, Am, K & J) Asioiden myönteinen esiintuominen (Ay, Ly, Am, K & J) Yhteisöllisyys (Ay, Ly, Am, K & J)

	Yhteinen näkemys tulevasta	Alajärven kaupungin visio 2020 (Ay, Ly, Am, K & J): Alajärvi on itäisen Etelä-Pohjanmaan vetovoimainen ja maakuntarajat ylittävä monipuolisen elinkeino- ja koulutustoiminnan ja palveluiden kaupunkikeskus.
--	-----------------------------------	---

Tämän elinkeino-ohjelman kaikkien hankkeiden toteuttaminen edellyttää luotettavia laskelmia siitä, että hankkeiden käyttökustannusten kattaminen voidaan toteuttaa kaupungin peruspalvelujen käyttömenoja supistamatta ja veroprosentin korotuspaineita lisäämättä.